

Sandy

Nu:

In het jaar na Curt Wilcox' dood kwam zijn zoon vaak naar het bureau, en ik bedoel v^áák, maar niemand heeft ooit tegen hem gezegd dat hij in de weg liep of hem gevraagd wat voor de drommel hij nou weer kwam doen. Wij wisten wel wat hij deed: hij probeerde de herinnering aan zijn vader levend te houden. Wij van de politie weten veel over de psychologie van het verdriet; de meesten van ons weten daar meer van dan we zouden willen.

Het was Ned Wilcox' vierde en laatste jaar op de Statler High School. Hij was blijkbaar uit het footballteam gestapt. Toen hij zijn keuze moest maken, koos hij in plaats daarvan voor de politie. Je kunt je dat moeilijk van een tiener voorstellen, dat hij voor onbetaalde karweitjes kiest in plaats van al die wedstrijden op vrijdagavond en zaterdagavond, maar dat deed hij. Ik geloof niet dat iemand van ons met hem over die keuze heeft gesproken, maar we hadden er wel respect voor.

Hij had besloten dat het tijd werd om sport en spel achter zich te laten; dat is alles. Volwassen mannen kunnen zulke beslissingen vaak niet nemen; Ned kon dat al op een leeftijd waarop hij volgens de wet nog geen alcohol mocht kopen. Trouwens ook geen sigaretten. Ik denk dat zijn vader trots zou zijn geweest. Eigenlijk weet ik dat wel zeker.

Als je nagaat hoe vaak die jongen er was, kon het niet uitblijven dat hij zou zien wat er in Loods B stond, en dat hij iemand vroeg wat dat was en wat het daar deed. Het lag voor de hand dat hij het mij vroeg, want ik was de beste vriend van zijn vader geweest.

In ieder geval zijn zijn beste vriend onder zijn collega's bij de politie. Misschien wilde ik wel dat het gebeurde. Je doodt het of je geneest het, zeiden ze vroeger altijd. Nieuwsgierigheid werd de kat zijn dood, maar als je hem tevredenstelt, is hij uit de nood.

Eigenlijk is het heel simpel wat er met Curtis Wilcox gebeurde. Een onverbeterlijke dronkaard – Curt zelf kende hem goed en had hem zes of acht keer gearresteerd – beroofde hem van het leven. Die dronkaard, Bradley Roach, was niet van plan iemand letsel toe te brengen; dat zijn dronkaards bijna nooit van plan. Dat neemt niet weg dat je zin hebt om ze van hier naar Rocksborg en weer terug te schoppen.

Tegen het eind van een warme middag in juli in het jaar 2001 hield Curtis een van die grote zestienwielers aan, een langeafstands-kolos die de snelweg had verlaten omdat de chauffeur een normale maaltijd wilde in plaats van de zoveelste hap van de Burger King of de Taco Bell. Curt stond geparkeerd op het terrein van het verlaten Jenny-benzinestation, bij het kruispunt van de Pennsylvania State Road 32 en Humboldt Road – met andere woorden, precies op de plaats waar al die jaren geleden die verrekte ouwe Buick Roadmaster in ons deel van het universum opdook. Je kunt dat toeval noemen, als je dat wilt, maar ik ben politieman en ik geloof niet in het toeval, alleen in ketens van gebeurtenissen die langer en steeds kwetsbaarder worden, tot ze door pech of gewone menselijke slechtheid worden verbroken.

Neds vader ging achter die truck aan omdat die een kapotte band had. Toen de truck voorbijreed, zag Curtis rubber onder een van de achterbanden vandaan flapperen, als zo'n molentje dat kinderen hebben maar dan zwart. Veel zelfstandige chauffeurs rijden op coverbanden, met die hoge dieselprijzen kunnen ze moeilijk anders, en soms raakt het loopvlak los. Je ziet de hele tijd flarden en krullen van banden langs de snelweg liggen; ze liggen op het wegdek of zijn op de vluchtstrook terechtgekomen, als de afgeworpen huiden van gigantische prehistorische slangen. Het is gevaarlijk om achter een wagen met zo'n kapotte band te

rijden, vooral op een tweebaansweg als de SR32, een mooi maar verwaarloosd stuk van de highway tussen Rocksburg en Statler. Curt zal wel hebben gewild dat de chauffeur van die truck die band liet repareren voordat het loopvlak loskwam en tegen de ruit van een nietsvermoedende medeweggebruiker vloog. Als zo'n stuk groot genoeg is, kan het iemands voorruit breken. En ook als dat niet gebeurde, kon een automobilist er zo van schrikken dat hij in een greppel terecht kwam, of tegen een boom, of over de wal en in de Redfern Stream, een rivier die de 32 over een afstand van ruim tien kilometer bocht voor bocht volgde.

Curt deed zijn lichtbalk aan en de trucker zette als een brave jongen zijn combinatie aan de kant. Curt stopte vlak achter hem, gaf zijn positie en de reden van aanhouding door en wachtte tot Shirley de ontvangst van zijn melding had bevestigd. Toen stapte hij uit en liep naar de truck.

Als hij meteen naar de chauffeur was gelopen, die uit zijn raampje leunde en naar hem achterom keek, zou hij vandaag misschien nog op de planeet Aarde zijn. Maar hij bleef staan om de losse flard van de achterband te bekijken en gaf er zelfs een stevige ruk aan om te kijken of hij hem los kon trekken. De chauffeur zag dat allemaal en legde later op de rechtbank een getuigenverklaring af. Toen Curt bij die band bleef staan om dat te doen, was dat de op één na laatste schakel van de keten van gebeurtenissen die zijn zoon bij Korps D bracht en hem uiteindelijk deel van ons liet uitmaken. De allerlaatste schakel, zou ik zeggen, was Bradley Road die zijn arm uitstak om weer een biertje uit het sixpack te halen dat op de vloer van de passagiersplaats van zijn oude Buick Regal stond (niet dé Buick, maar een andere Buick, ja – als je achteraf naar rampen en liefdesverhoudingen kijkt, is het altijd grappig dat de dingen netjes op een rijtje staan, als planeten in het schema van een astroloog). Nog geen minuut later hadden Ned Wilcox en zijn zusjes geen vader meer en had Michelle Wilcox geen man meer.

Niet lang na de begrafenis, in het najaar, begon Curts zoon op het bureau van Korps D te verschijnen. Ik kwam dan bijvoorbeeld

binnen voor mijn drie-tot-elf-dienst (of misschien alleen maar om poolshoogte te nemen; als je op de grote stoel zit, is het moeilijk om weg te blijven) en zag de jongen eerder dan de anderen hem zagen, of ik dat nou leuk vond of niet. Terwijl zijn vrienden op het Floyd B. Couse-veld achter de school waren, en partijtjes speelden en de tackling-dummies te lijf gingen en elkaar de *high five* gaven, was Ned, in zijn groen-met-goudkleurige highschooljasje, in zijn eentje op het veld voor het bureau en maakte daar grote stapels van afgevalen bladeren. Hij zwaaide even naar me en ik zwaaide terug. Als ik mijn wagen had geparkeerd, ging ik soms een praatje met hem maken. Dan vertelde hij me over de stomme streken die zijn zusjes de laatste tijd hadden uitgehaald, en dan lachte hij, maar ook als hij om hen lachte, kon je zien dat hij van hen hield. Soms ging ik meteen naar binnen en vroeg ik Shirley of er nog iets gebeurd was. De ordehandhaving in het westen van Pennsylvania zou in het honderd lopen als Shirley Pasternak er niet was, neem dat maar van mij aan.

Toen het winter werd, zag je Ned vaak met de sneeuwblazer bezig op het parkeerterrein, waar de agenten hun privéauto's hadden staan. De Dadier-broers, twee zwaargebouwde jongens bij ons uit de buurt, zijn verantwoordelijk voor ons parkeerterrein, maar Korps D is gevestigd in het Amish-land aan de rand van de Short Hills, en als het stormt, blaast de wind de witte massa bijna meteen na het vertrek van de sneeuwplough weer over het terrein. Die sneeuwduinen doen me altijd aan een enorme witte ribbenkast denken. Maar Ned kon ze de baas. Daar stond hij dan, al was het dertien graden onder nul en joeg de ijzige wind nog over de heuvels. Hij droeg een sneeuwscooterpak met zijn groen-en-goudkleurige jasje daaroverheen, leren politiehandschoenen en een skimasker. Ik zwaaide dan naar hem. Hij zwaaide terug en ging de sneeuwduinen weer met de blazer te lijf. Later kwam hij binnen voor een kop koffie of misschien een kop warme chocolademelk. Mensen kwamen naar hem toe, vroegen hem naar school, vroegen of hij de tweeling in het gareel kon houden (in de winter van 2001 waren de meisjes tien, geloof ik). Ze vroegen

of zijn moeder iets nodig had. Soms praatte ik ook met hem, als niemand te hard schreeuwde of de stapel papier op mijn bureau niet te hoog was. We praatten nooit over zijn vader; we praatten altijd over zijn vader. Je begrijpt het wel.

Eigenlijk was het Arky Arkanians taak om bladeren aan te harken en te zorgen dat de sneeuwduinen niet standhielden op het parkeerterrein. Arky was de beheerder. Maar hij was ook een van ons, en hij deed nooit moeilijk als iemand zich met zijn werk bemoeide. Sterker nog, als het op die sneeuwstormen aankwam, wist ik dat Arky zo ongeveer God op zijn blote knieën dankte omdat die jongen er was. Arky was toen al zestig, dat moet wel, en zijn eigen footballdagen lagen ver achter hem, net als de dagen dat hij bij temperaturen van min twaalf graden (min dertig, als je de windchillfactor meerekende) anderhalf uur buiten kon zijn zonder last van de kou te hebben.

En toen begon de jongen aan te pappen met Shirley Pasternak, die op de centrale zat. Toen het voorjaar eraan begon te komen, zat Ned steeds vaker bij haar in haar kleine kamertje met de telefoons, het telefoonapparaat voor doven, de kaart die de posities van de agenten aangaf (ook bekend als de D-kaart) en het computerpaneel dat het brandpunt van dat jachtige kleine wereldje is. Ze liet hem de rij telefoons zien (de belangrijkste is de rode, ons eind van het alarmnummer 911). Ze legde uit dat de apparatuur om de herkomst van telefoontjes te achterhalen elke week getest moest worden, en hoe dat gebeurde, en dat je dagelijks in het dienstrooster moest kijken, want dan wist je wie er in de straten van Statler, Lassburg en Pogus City waren, en wie op de rechtbank moesten verschijnen of vrij hadden.

‘Weet je wat mijn nachtmerrie is? Dat ik een agent verlies zonder dat ik weet dat hij weg is,’ hoorde ik haar op een dag tegen Ned zeggen.

‘Is dat ooit gebeurd?’ vroeg Ned. ‘Dat er gewoon... iemand wegraakte?’

‘Eén keer,’ zei ze. ‘Voor mijn tijd. Luister, Ned, ik heb een kopietje van de codes voor je gedraaid. We hoeven ze niet meer

te gebruiken, maar alle agenten doen dat toch. Als je de centrale wilt runnen, moet je ze kennen.'

Toen somde ze de vier elementaire punten van het centrale-werk nog eens voor hem op: weet de lokatie, weet de aard van het incident, weet wat voor letsel er is en weet welke politiewagen het dichtste bij is. Lokatie, incident, letsel, wagen – dat was haar mantra.

Ik dacht: straks bemant hij de centrale. *Ze is van plan hem daar neer te zetten. Het kan haar niet schelen dat ze haar baan verliest als commissaris Teague of iemand uit Scrantons binnenkomt en hem daar ziet zitten. Ze wil hem daar neerzetten.*

En allemachtig, een week later zat hij daar. Hij zat achter het bureau van Shirley Pasternak, daar in dat kantoortje van haar – eerst alleen als ze naar de wc ging, maar toen steeds langere periodes, bijvoorbeeld als ze koffie ging drinken of naar buiten ging om te roken.

De eerste keer dat de jongen zag dat ik hem daar in zijn eentje zag zitten, schrok hij en keek hij me met een brede schuldbevuste grijns aan, als een jongen die door zijn moeder in de hobbykelder wordt verrast terwijl hij zijn hand nog op de tiet van zijn vriendinnetje heeft. Ik knikte hem toe en bemoeide me verder met mijn eigen zaken. Ik stond er nauwelijks bij stil. Shirley had de centrale van Korps D-Statler overgedragen aan een jongen die zich nog maar drie keer per week hoefde te scheren, terwijl aan het andere eind van die apparatuur meer dan tien agenten over de wegen reden, maar ik verdraagde niet eens mijn pas, laat staan dat ik stopte. We praatten nog steeds over zijn vader, weet je, Shirley en Arky net zo goed als ik en de andere agenten met wie Curtis Wilcox meer dan twintig jaar had samengewerkt. Je praat niet altijd met je mond. Soms doet het er niet zoveel toe wat je met je mond zegt. Je moet iets duidelijk maken. Dat weet jij en dat weet ik ook.

Maar toen ik uit zijn zicht was, bleef ik staan. Ik stond daar en luisterde. In de grote kamer van het politiebureau stond Shirley Pasternak voor de ramen aan de kant van de weg. Ze keek met een

piepschuimen bekertje koffie in haar hand naar me om. Naast haar stond Phil Candleton, die net had uitgeklokt en zijn burgerkloffie al aanhad. Hij keek ook in mijn richting.

In het kamertje van de centrale knetterde de radio. ‘Statler, met 12,’ zei een stem. Radio vervormt stemmen, maar ik kende nog steeds al mijn mannen. Dat was Eddie Jacobois.

‘Met Statler, zeg het maar,’ antwoordde Ned. Heel rustig. Als hij bang was dat hij het verknoeide, was dat niet aan zijn stem te horen.

‘Statler, ik heb een Volkswagen Jetta, nummer 14-0-7-3-9 Ferdinand, dat is uit Pennsylvania, aangehouden op County Road 99. Ik heb een 10-28 nodig.’

Shirley begon vlug door de kamer te lopen. Er klotste een beetje koffie over de rand van het piepschuimen bekertje in haar hand. Ik pakte haar bij haar elleboog om haar tegen te houden. Eddie Jacobois stond ergens langs een weg, hij had om een of andere reden net een Jetta aangehouden – waarschijnlijk voor te hard rijden – en wilde weten of de auto of de kentekenhouder gezocht werden. Hij wilde dat weten voordat hij uit zijn politiewagen stapte en naar de Jetta toe liep. Hij wilde dat weten omdat hij zijn hachje op het spel ging zetten, zoals hij elke dag deed. Was de Jetta misschien gestolen? Was hij in de afgelopen zes maanden betrokken geweest bij een ongeluk? Was de eigenaar vervolgd wegens mishandeling van zijn echtgenote? Had hij op iemand geschoten? Iemand beroofd of verkracht? Stonden er nog parkeerbonnen uit?

Eddie had het recht om die dingen te weten, als ze in de database zaten. Maar Eddie had ook het recht om te weten waarom het een tiener was die zojuist tegen hem had gezegd: *Met Statler, zeg het maar*. Ik vond dat Eddie nu mocht beslissen. Als hij nu vroeg *Waar is Shirley?* zou ik haar arm loslaten. En als Eddie ermee doorging, wilde ik weten wat de jongen zou doen. Hóé de jongen het zou doen.

‘Wagen 12, wacht op antwoord.’ Als het zweet Ned nu uitbrak, was dat nog steeds niet aan zijn stem te horen. Hij draaide zich om naar de computermonitor en klikte Uniscope aan, de zoekmachine

die door de staatspolitie van Pennsylvania wordt gebruikt. Hij drukte snel maar zonder verbeteringen op de toetsen, en drukte toen op ENTER.

Er volgde een moment van stilte waarin Shirley en ik naast elkaar stonden. We zwegen en hoopten in perfecte eendracht. We hoopten dat de jongen niet zou verstijven, dat hij niet plotseling de stoel naar achteren zou schuiven en de deur uit zou rennen. We hoopten vooral dat hij de juiste code naar de juiste plaats had gestuurd. Het leek een eeuwigheid te duren. Ik herinner me dat ik buiten een vogel hoorde fluiten en dat ik heel in de verte een vliegtuig hoorde. Ik had tijd om aan de ketens van gebeurtenissen te denken die sommige mensen met alle geweld ‘toeval’ willen noemen. Een van die ketens was verbroken toen Neds vader op Route 32 om het leven kwam; op dit moment begon een andere keten. Eddie Jacubois – nooit het scherpste mes in de la, vrees ik – was nu verbonden met Ned Wilcox. Voorbij Eddie, één schakel verder in de nieuwe keten, was er een Volkswagen Jetta. En degene die daarin reed.

Toen: ‘12, met Statler.’

‘12.’

‘De Jetta staat op naam van William Kirk Frady uit Pittsburgh. Hij heeft eerdere veroordelingen wegens... eh... wacht even.’

Dat was zijn enige hapering, en ik hoorde hem vlug tussen de papieren zoeken naar de kaart die Shirley hem had gegeven, de kaart met de codes erop. Hij vond hem, keek ernaar en gooide hem met een geërgerd geluid opzij. Al die tijd zat Eddie twintig kilometer ten oosten van ons geduldig in zijn wagen te wachten. Misschien keek hij naar rijtuigjes van de Amish, of een boerderij waarvan het gordijn achter een van de ramen aan de voorkant scheef hing, een teken dat het Amish-gezin dat daar woonde een dochter van huwbare leeftijd had, of misschien keek hij naar de wazige heuvels van Ohio. Alleen zou hij die dingen niet echt zien. Het enige dat Eddie op dat moment zag – dat hij duidelijk zag – was de Jetta die voor hem in de berm geparkeerd stond, met een bestuurder die niet meer dan een silhouet achter het stuur was. En

wat was hij, die bestuurder? Edelman? Bedelman? Dokter? Pastoor?

Ten slotte zei Ned het gewoon, en dat was precies de juiste keuze. '12, Frady is drie keer ROI, is dat begrepen?'

Dronkenman, dat was de bestuurder van de Jetta. Misschien niet nu, maar als hij te hard had gereden, was de kans groot.

'Begrepen, Statler.' Volkomen laconiek. 'Heb je een recent laminaat?' Hij wilde weten of Frady's rijbewijs nog geldig was.

'Eh... 'Ned keek koortsachtig naar de witte letters op het blauwe scherm. *Recht voor je, jongen, zie je het dan niet?* Ik hield mijn adem in.

Toen: 'Positief, 12, hij heeft het drie maanden geleden teruggekregen.'

Ik liet mijn adem ontsnappen. Naast me ademde Shirley ook uit. Dit was ook goed nieuws voor Eddie. Frady reed legaal; dat maakte de kans dat hij door het lint ging kleiner. Tenminste, dat was de vuistregel.

'12 nadert voertuig,' zei Eddie. 'Herhaling?'

'Herhaling, 12 nadert voertuig. Sluiten,' antwoordde Ned. Ik hoorde een klik en toen een diepe, onregelmatige zucht. Ik knikte Shirley toe, die meteen doorliep. Toen veegde ik over mijn voorhoofd. Het verbaasde me niet erg dat het nat was van het zweet.

'Hoe gaat alles?' vroeg Shirley. Haar stem klonk gelijkmatig en normaal. Daarmee liet ze weten dat wat haar betrof alles rustig was aan het westelijk front.

'Eddie Jacubois meldde zich,' zei Ned. 'Hij is 10-27.' In gewone taal is dat een bestuurderscontrole. Als je agent bent, weet je dat het ook betekent dat de bestuurder in negen van de tien gevallen op de bon gaat. Neds stem klonk nu niet helemaal kalm, maar wat gaf dat? Zijn stem mocht nu best een beetje trillen. 'Hij heeft iemand in een Jetta op Highway 99. Ik heb het afgehandeld.'

'Vertel me hoe,' zei Shirley. 'Vertel me je hele procedure. Elke stap, Ned. Zo snel als je kunt.'

Ik liep door. Phil Candleton onderschepte me bij de deur van mijn kamer. Hij knikte naar het kamertje van de centrale. 'Hoe deed die jongen het?'

‘Hij deed het goed,’ zei ik, en ik stapte hem voorbij, mijn eigen kamertje in. Ik merkte pas dat mijn benen van rubber waren toen ik ging zitten en voelde hoe ze trilden.

Zijn zusjes, Joan en Janet, waren een eeneiige tweeling. Ze hadden elkaar, en hun moeder had in hen iets van haar overleden man: Curtis’ blauwe, enigszins scheefstaande ogen, zijn blonde haar, zijn volle lippen (de bijnaam in Curtis’ schooljaarboek, onder zijn naam, was ‘Elvis’). Michelle had haar man ook in haar zoon, want die vertoonde een nog opvallender gelijkenis. Een paar rimpels bij zijn ogen, en Ned zou zijn eigen vader kunnen zijn in de tijd dat Curtis pas bij de politie was.

Dat hadden zij. En Ned had ons.

Op een dag in april kwam hij het bureau binnen met een stralende glimlach op zijn gezicht. Daardoor leek hij jonger en vriendelijker. Maar, dacht ik meteen al, we lijken allemaal jonger en vriendelijker als we onze echte glimlach laten zien – de glimlach die we hebben als we echt gelukkig zijn en niet alleen maar domweg doen wat van ons verwacht wordt. Die glimlach viel me die dag vooral zo op omdat Ned nooit veel lachte. En zeker niet zo stralend. Ik denk dat ik het die dag pas besepte, want hij was altijd beleefd en vriendelijk en ad rem. Met andere woorden, hij was het zonnetje in huis. Pas op die dag dat je hem zag stralen van plezier, merkte je hoe ernstig hij eigenlijk was.

Hij kwam naar het midden van de dienstruimte, en alle gesprekken hielden op. Hij had een brief in zijn hand. Er zat een ingewikkeld gouden zegel bovenop. ‘Pitt!’ zei hij, en hij hield de brief met beide handen omhoog, als de scorekaart van een jurylid op de Olympische spelen. ‘Ik ben toegelaten op Pitt, jongens! En ze geven me een beurs! Bijna een maximale!’

Iedereen applaudisseerde. Shirley kuste hem recht op zijn mond, en de jongen bloosde tot aan zijn kraag. Huddie Royer, die op die dag geen dienst had en alleen maar wat rondhing en zich druk maakte om een zaak waarin hij moest getuigen, ging naar buiten

en kwam terug met een zak L'il Debbie-koekjes. Arkie gebruikte zijn sleutel om de frisdrankautomaat open te maken, en we vierden een feestje. Een uur of zo, niet langer, maar het was goed zolang het duurde. Iedereen schudde Neds hand, de toelatingsbrief van Pitt ging de hele dienstruimte door (twee keer, geloof ik) en een paar agenten die thuis waren geweest, kwamen naar het bureau om hem geluk te wensen en een praatje met hem te maken.

En toen diende de echte wereld zich weer aan. Bij ons in het westen van Pennsylvania is het rustig, maar niet dood. Er was een boerderijbrand in Pogus City (dat ongeveer net zo goed een city is als ik aartshertog Ferdinand ben), en op Highway 20 sloeg een Amish-rijtuigje om. De Amish leven op zichzelf, maar in zo'n geval zijn ze altijd blij met een beetje hulp van buiten. Het paard mankeerde niets, en dat was het voornaamste. De ergste ongelukken met rijtuigjes doen zich voor op vrijdag- en zaterdagavond, als de jongheren in het zwart de neiging hebben zich achter de schuur te bezatten. Soms laten ze een 'werelds persoon' een fles of een krat Iron City-bier voor hen kopen, en soms drinken ze hun eigen stook, een moorddadige maïswhisky die je je ergste vijand niet zou toewensen. Het hoort er gewoon bij. Het is onze wereld, en meestal houden we van die wereld, inclusief de Amish met hun grote nette boerderijen en de oranje driehoeken op de achterkant van hun kleine nette rijtuigen.

En er is altijd papierwerk. In mijn kamer liggen altijd de gebruikelijke stapels tweevouden en drievouden. Dat wordt ieder jaar erger. Het is me zo langzamerhand een raadsel waarom ik ooit de leiding wilde hebben. Ik deed het examen voor leidinggevend brigadier toen Tony Schoondist me dat aanraadde, dus ik moet toen een reden hebben gehad, maar tegenwoordig is die reden me duister.

Om een uur of zes ging ik naar buiten om een sigaret te roken. We hebben een bank die op het parkeerterrein uitkijkt. Daarachter heb je een erg mooi western-uitzicht. Ned Wilcox zat op die bank. Hij had zijn toelatingsbrief van Pitt in zijn hand en de tranen liepen over zijn gezicht. Hij keek me even aan, keek weer een andere

kant op en veegde met de palm van zijn hand over zijn tranen.

Ik ging naast hem zitten en dacht erover om mijn arm om zijn schouders te leggen, maar deed dat niet. Als je je afvraagt of je zoiets moet doen en je doet het dan toch, heb je meestal het gevoel dat het onecht is. Ik ben nooit getrouwd geweest en wat ik over het vaderschap weet zou je op een speldenknop kunnen schrijven en dan heb je nog ruimte over voor het onzevader. Ik stak een sigaret op en zat een tijdje te roken. ‘Het is goed, Ned,’ zei ik uiteindelijk. Dat was het enige dat ik kon bedenken, en ik wist zelf niet wat ik ermee bedoelde.

‘Dat weet ik,’ antwoordde hij meteen met de gedempte stem van iemand die niet wil huilen, en toen zei hij, bijna alsof het een deel van dezelfde zin was, een voortzetting van dezelfde gedachtegang: ‘Nee, het is nooit niet goed.’

Toen ik hem dat hoorde zeggen, dat ‘nooit niet’, beseftte ik hoe diep hij gekwetst was. Iets had hem tot diep in zijn wezen getroffen. Het was het soort frase dat hij zich al lang geleden moest hebben afgeleerd, alleen om niet op één hoop te worden gegooid met de andere boerenkinkels uit district Statler, de kerels met de pick-ups en sneeuwscooters uit plaatsen als Patchin en Pogus City. Zelfs zijn zusjes, acht jaar jonger dan hij, zeiden inmiddels waarschijnlijk geen ‘nooit niet’ meer, ongeveer om dezelfde redenen. Je zegt geen ‘nooit niet’, want dan valt je moeder flauw en valt je vader in een bak vol kabeljauw. Ja, welke vader?

Ik rookte en zei niets. Aan de andere kant van het parkeerterrein, bij een hoop wegenzout van het district, stonden een stuk of wat houten gebouwen die aan een opknopbeurt of aan de sloop toe waren. Dat waren de loodsen van de voertuigenpool van het district. Tien jaar geleden had district Statler zijn sneeuwruimers, bulldozers en asfaltwalsen een kilometer of zo verderop ondergebracht, in een nieuw stenen gebouw dat eruitzag als een cellenblok. Het enige dat we hier nog overhadden, was die hoop zout (die we zelf gebruikten, beetje bij beetje – ooit was die hoop een berg geweest) en een paar vervallen houten gebouwen. Een daarvan was Loods B. De zwarte letters boven de deur – zo’n brede garagedeur

die zichzelf oprot – waren vervaagd maar nog leesbaar. Dacht ik aan de Buick Roadmaster die in die loods stond, toen ik daar naast die huilende jongen zat en mijn arm om hem heen wilde slaan maar niet wist hoe dat moest? Ik weet het niet. Misschien wel, maar ik denk dat we niet altijd weten wat we denken. Freud heeft heel wat leuterpraat verkocht, maar dit wil ik wel van hem aannemen. Ik weet niet of er een onderbewustzijn is, maar er zit een soort hartslag in ons hoofd, net als in onze borst, en die geeft ons ongevormde, woordeloze gedachten waarvan we ons meestal niet eens bewust zijn, en dat zijn de belangrijkste.

Ned zwaaide met de brief. ‘Aan hém had ik dit willen laten zien. Hij wilde zelf naar Pitt toen hij nog jong was maar had er het geld niet voor. Hij is de reden waarom ik naar Pitt wilde, verdraaid nog aan toe.’ Een korte stilte, en toen, bijna te zacht om verstaanbaar te zijn: ‘Dit is waardeloos, Sandy.’

‘Wat zei je moeder toen je het haar liet zien?’

Dat leverde me een lachje op, waterig maar echt. ‘Ze zéi niets. Ze schreeuwde als iemand die in een spelletjesprogramma een reis naar Bermuda heeft gewonnen. En toen huilde ze.’ Ned keek me aan. Zijn eigen tranen waren opgehouden met stromen en hij leek op dat moment veel jonger dan achttien. Die stralende glimlach kwam weer even terug. ‘Eigenlijk reageerde ze geweldig. Zelfs de kleine J’s reageerden geweldig. Net als jullie. Shirley kuste me... Man, ik kreeg kippenvel.’

Ik lachte, want ik dacht dat Shirley zelf ook wel kippenvel zou hebben gehad. Ze mocht hem graag, hij zag er goed uit, en misschien had ze er ooit over gedacht om voor Mrs. Robinson te spelen. Waarschijnlijk niet, maar het was niet onmogelijk. Haar man was toen al bijna vijf jaar uit beeld.

Neds glimlach verflauwde. Hij zwaaide weer even met de toelatingsbrief. ‘Ik wist dat het “ja” was toen ik hem uit de brievenbus haalde. Op de een of andere manier wist ik dat gewoon. En toen begon ik hem weer helemaal opnieuw te missen. Ik bedoel, verschrikkelijk missen.’

‘Dat weet ik,’ zei ik, maar natuurlijk wist ik het niet. Mijn eigen

vader leefde nog, een gezonde joviale man van vierenzeventig. Mijn moeder, zeventig, ook en nog een beetje meer.

Ned zuchtte en keek naar de heuvels. 'Hij is op zo'n stomme manier gegaan,' zei hij. 'Ik kan niet eens aan mijn kinderen vertellen, als ik die ooit krijg, dat opa in een regen van kogels omkwam toen hij bankrovers tegenhield, of terroristen die een bom in het gerechtsgebouw probeerden te leggen. Zoiets was het niet.'

'Nee,' beaamde ik. 'Zoiets was het niet.'

'Ik kan niet eens zeggen dat hij is omgekomen omdat hij niet goed uitkeek. Hij was gewoon... Er kwam een dronken kerel voorbij en toen...'

Hij boog zich voorover, piepend als een oude man met kramp in zijn buik, en ditmaal legde ik tenminste mijn hand op zijn rug. Hij deed zo zijn best om niet te huilen – dat trof me. Hij deed zo zijn best om een man te zijn, wat dat voor een achttienjarige jongen ook betekent.

'Ned. Rustig maar.'

Hij schudde heftig met zijn hoofd. 'Als er een God was, zou er een reden zijn,' zei hij. Hij keek naar de grond. Ik had mijn hand nog op zijn rug en voelde dat die op en neer ging, alsof hij net aan een hardlooptwedstrijd had meegedaan. 'Als er een God was, zou er een rode draad doorheen lopen. Maar die draad is er niet. Niet dat ik kan zien.'

'Als je kinderen hebt, Ned, zeg dan tegen ze dat hun grootvader is gestorven terwijl hij zijn plicht deed. En breng ze dan hierheen en laat hun zijn naam op de plaquette zien, bij alle andere namen.'

Blijkbaar hoorde hij me niet. 'Ik heb een droom. Het is een nare droom.' Hij zweeg even, vroeg zich af hoe hij het moest zeggen en ging toen gewoon verder. 'Dan droom ik dat het allemaal een droom was. Weet je wat ik bedoel?'

Ik knikte.

'Ik word huilend wakker, en ik kijk in mijn kamer om me heen, en het is zonnig. Vogels zingen. Het is ochtend. Ik ruik koffie beneden en ik denk, hij leeft nog, Jezus en dank je God, mijn vader leeft nog. Ik hoor hem niet praten of zo, maar ik weet het gewoon.'

En ik denk, wat was dat een stom idee, dat hij naar de zijkant van iemands truck liep om hem voor een kapotte band te waarschuwen en toen gewoon werd overreden door een dronken kerel. Zo'n idee kun je alleen in een stomme droom hebben waarin alles zo écht lijkt... en ik begin mijn benen uit het bed te zwaaien... en soms zie ik dat mijn enkels in een stukje zon komen... het voelt zelfs warm aan... en dan word ik echt wakker, en het is donker, en ik heb de dekens om me heen maar ik heb het nog steeds koud, ik huiver en heb het koud, en ik weet dat de dróóm een droom was.'

'Dat is afschuwelijk,' zei ik. Ik herinnerde me dat ik als jongen mijn eigen versie van diezelfde droom had gehad. Die ging over mijn hond. Ik dacht erover hem dat te vertellen, maar deed dat niet. Een hond is geen vader.

'Het zou niet zo erg zijn als ik die droom elke nacht had. Ik denk dat ik dan, ook in mijn slaap, zou weten dat er geen koffiegeur is, dat het niet eens ochtend is. Maar die droom komt niet... komt niet... en als hij dan eindelijk komt, trap ik er weer in. Ik ben zo blij en opgelucht dat ik zelfs aan iets moois denk dat ik voor hem ga doen, bijvoorbeeld die golfstok, ijzer vijf, voor hem kopen die hij voor zijn verjaardag wilde... en dan word ik wakker. Ik trap er iedere keer weer in.' Misschien liet de gedachte aan zijn vaders verjaardag, die dit jaar niet was gevierd en die nooit meer gevierd zou worden, opnieuw de tranen over zijn wangen lopen. 'Ik vind het gewoon zo erg om erin te trappen. Net als toen meneer Jones naar de klas kwam en me uit de geschiedenisles haalde om het me te vertellen, maar dan nog erger. Want als ik in het donker wakker word, ben ik alleen. Meneer Grenville – dat is de leerlingenbegeleider op school – zegt dat de tijd alle wonden heelt, maar het is al bijna een jaar geleden en ik heb die droom nog steeds.'

Ik knikte. Ik herinnerde me Ten-Pound, die op een novemberdag door een jager was doodgeschoten en die, bedekt met zijn eigen bloed, stijf werd onder een witte hemel toen ik hem vond. Een witte hemel die een winter met veel sneeuw beloofde. In mijn droom bleek het altijd een andere hond te zijn als ik dichtbij genoeg kwam om het te zien, helemaal niet Ten-Pound, en dan

voelde ik diezelfde opluchting. Dat wil zeggen, totdat ik wakker werd. En de gedachte aan Ten-Pound herinnerde me weer even aan een mascotte die we vroeger op het bureau hadden. Mister Dillon heette hij, naar de tv-sheriff die door James Arness werd gespeeld. Een goede hond.

‘Ik ken dat gevoel, Ned.’

‘Ja.’ Hij keek me hoopvol aan.

‘Ja. En het wordt beter. Echt waar. Geloof me. Maar hij was je vader, niet een klasgenoot of een buurman. Misschien heb je volgend jaar om deze tijd nog steeds die droom. Misschien heb je hem over tien jaar zelfs nog weleens.’

‘Dat is verschrikkelijk.’

‘Nee,’ zei ik. ‘Dat is herinnering.’

‘Als er een reden was.’ Hij keek me ernstig aan. ‘Een reden, verdomme. Begrijp je dat?’

‘Natuurlijk.’

‘Is er een reden, denk je?’

Ik zou hem kunnen vertellen dat ik niet in termen van redenen dacht, maar in termen van ketens – hoe ze zich uit het niets vormen, schakel voor schakel, hoe ze met de wereld verweven zijn. Soms kun je een keten vastpakken en hem gebruiken om jezelf uit een donkere plaats te trekken. Maar ik denk dat ze zich meestal gewoon om je heen slaan. Als je geluk hebt, krijg je ze alleen maar om je heen. Als je geen geluk hebt, word je gewurgd.

Ik keek weer over het parkeerterrein naar Loods B en dacht dat als ik kon wennen aan wat in het donkere binnenste daarvan stond, Ned Wilcox aan een leven zonder vader zou kunnen wennen. Mensen kunnen zo ongeveer aan alles wennen. Dat is het beste van onze levens, denk ik. Natuurlijk is het ook het ergste van onze levens.

‘Sandy? Is er een reden? Wat denk je?’

‘Ik denk dat je het aan de verkeerde vraagt. Ik weet van werken, van hoop, van centjes opzij leggen voor de GDP.’

Hij grijnsde. In Korps D praatte iedereen heel serieus over de GDP, alsof het een ingewikkelde onderafdeling van het

justitieapparaat was. In werkelijkheid was het een afkorting van 'gouden dagen van pensionering'. Ik denk dat Huddie Royer als eerste over de GDP was gaan praten.

'Ik weet ook hoe je de keten van bewijsmateriaal zo goed in stand moet houden dat geen slimme advocaat op de rechtbank de poten onder je stoel vandaan kan schoppen en je voor gek kan zetten. Maar afgezien daarvan ben ik een doodgewone Amerikaanse man en weet ik nergens iets van.'

'Je bent tenminste eerlijk,' zei hij.

Maar was ik dat wel? Of wilde ik de vraag alleen maar omzeilen? Ik vóelde me op dat moment niet erg eerlijk; ik voelde me als iemand die niet kan zwemmen en die naar een jongen kijkt die in diep water in nood verkeert. En opnieuw keek ik naar Loods B. *Is het hierbinnen zo koud?* had de vader van deze jongen gevraagd, in de tijd van er-was-eens. *Is het hierbinnen zo koud, of ligt het aan mij?*

Nee, het had niet aan hem gelegen.

'Waar denk je aan, Sandy?'

'Niets dat het waard is om te vertellen,' zei ik. 'Wat doe je deze zomer?'

'Huh?'

'Wat doe je deze zomer?' Het zou geen golfen in Maine of zeilen op Lake Tahoe worden, dat stond vast. Beurs of geen beurs, Ned zou al het knisperende bankpapier nodig hebben dat hij kon krijgen.

'Dat zal wel weer de Dienst Parken en Recreatie worden, denk ik,' zei hij met een duidelijk gebrek aan enthousiasme. 'Daar werkte ik vorige zomer, tot... je weet wel.'

Tot zijn vader. Ik knikte.

'Ik kreeg vorige week een brief van Tom Clannahan. Hij zei dat hij een plekje voor me vrijhield. Hij schreef ook dat ik de Little League zou mogen coachen, maar dat is alleen maar een lokkertje. Het zal vooral spitten en sprinklers installeren worden, net als vorig jaar. Ik kan spitten, en ik vind het niet erg om mijn handen vuil te maken. Maar Tom...' In plaats van zijn zin af te maken haalde hij zijn schouders op.